

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 37/07-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. marca 2007 predbežne prerokoval sťažnosť advokáta JUDr. M. S., Č., vo veci namietaného porušenia základného práva na podnikanie zaručeného v čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na verejné prerokovanie veci zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Cob 31/2006 z 24. novembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 17. januára 2007 doručené podanie advokáta JUDr. M. S., Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na podnikanie zaručeného v čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a základného práva na verejné

prerokovanie veci zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Cob 31/2006 z 24. novembra 2006.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„(...) Uznesením Okresného súdu v Čadci 4 Cb/67/2005 z 13. 12. 2005 v spojení s doplňujúcim uznesením 4Cb 67/2005 z 28. 06. 2006 sme boli spoločne s odporcom zaviazaní nahradiť navrhovateľovi zavinené trovy konania vo výške 2.500,- Sk, každý v rozsahu 1/2, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia na účet právneho zástupcu navrhovateľa.

Krajský súd v Žiline uznesením 10 Cob/31/2006 z 24. 11. 2006, ktoré bolo doručené dňa 08. 01. 2006 vyššie cit. uznesenie Okresného súdu v Čadci zmenil tak, že ma spoločne a nerozdielne s odporcom zaviazal uhradiť zavinené trovy konania vo výške 2.500,- Sk navrhovateľovi na účet jeho právneho zástupcu. (...)

Prvostupňový súd oprel zavinenie o porušenie povinnosti predložiť všetky dôkazy v dostatočnom časovom predstihu a v dostatočnej konkretizácii, za tým účelom, aby mohol rozhodnúť v zmysle § 144 ods. 1 O. s. p. - pokiaľ možno na jedinom pojednávaní. (Druhostupňový súd sa porušením povinnosti nezaoberal.) Takúto povinnosť však O. s. p. nepozná a nemožno k nej dospieť ani rozširujúcim výkladom žiadneho jeho ustanovenia. Uvedené vyplýva prihliadnuc najmä na ustanovenie § 120 ods. 4 O. s. p., z ktorého je zrejmé, že účastník musí predložiť alebo označiť dôkazy najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie. To znamená, že účastník môže označovať dôkazy aj tesne pred vyhlásením dokazovania za skončené a uplatnenie tohto jeho práva mu nemôže byť na ujmu a nemožno ho za to sankcionovať. Súd potom môže označený alebo predložený dôkaz vykonať. V konkrétnom prípade zo svojho rámca povinností súd odvodzuje a prenáša na účastníka a jeho zástupcu povinnosti, ktoré nemajú oporu v zákone a za ich nesplnenie postihuje subjekt, v ktorého kompetencii a možnostiach nie je ich splnenie.

Zároveň v rozpore s ustanovením § 147 ods. 1 O. s. p. bola uložená povinnosť uhradiť zavinené trovy konania súčasne aj účastníkovi konania aj jeho zástupcovi. Súd môže uložiť povinnosť len na základe zákona. Keďže zákon neumožňuje zaviazať na úhradu zavinených trov konania účastníka a súčasne aj zástupcu neobstojí záver, o ktorý

sa rozhodnutie opiera a je v rozpore ideou právneho štátu, že zákon uloženie takejto povinnosti nevylučuje.

Odvolačí súd sa porušením povinnosti z mojej strany nezaoberal a rozhodnutie okresného súdu akceptoval. Predmetné rozhodnutie ma svojim účinkom obmedzuje na práve na podnikanie, nakoľko pri výkone povolania vznikajú výdavky, ktoré nemajú oporu v zákone.

Nakoľko som neporušil žiadne ustanovenie zákona, nemožno ma sankcionovať, mám právo vykonávať prácu v súlade so zákonom.

Obsah práva na súdnu ochranu uvedeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri ich uplatnení, obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu. (I. ÚS 26/94). Ukladanie povinnosti, ktoré sú v rozpore so zákonom a bez splnenia podmienok na ich uloženie je porušením vyššie cit. článku ústavy.

Nenariadením pojednávania odvolacím súdom bolo porušené právo na verejné prejednanie veci a zároveň krajský súd týmto postupom odňal možnosť uplatnenia ostatných procesných práv ako napr. námietky zaujatosti. (...)

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby Ústavný súd v Košiciach takto rozhodol

Základné právo JUDr. M. S., advokáta, Č. na verejné prejednanie veci podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Cob 31/2006 z 24. novembra 2006 bolo porušené.

Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Cob 31/2006 z 24. novembra 2006 a vec mu vracia na ďalšie konanie. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 10 Cob 31/2006, v ktorom vystupuje ako právny zástupca odporcu, krajský súd uznesením sp. zn. 10 Cob 31/2006 z 24. novembra 2006, ktorým rozhodol o odvolaní odporcu a jeho právneho zástupcu (sťažovateľa) proti uzneseniu Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Cb 67/2005-65 z 13. decembra 2005 a dopĺňujúcemu uzneseniu okresného súdu č. k. 4 Cb 67/2005-83 z 28. júna 2006, ktorým tieto uznesenia zmenil, porušil jeho základné právo na podnikanie zaručené v čl. 35 ods. 1 ústavy, základné

právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a základné právo na verejné prerokovanie vecí zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že zaviazal sťažovateľa ako právneho zástupcu svojho klienta a klienta ako účastníka konania spoločne a nerozdielne uhradiť zavinené trovy konania 2 500 Sk bez toho, aby pred vydaním takéhoto rozhodnutia nariadil ústne pojednávanie.

1. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 35 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy má každý právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva rozhodnutím odvolacieho (krajského) súdu, ktorý zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu tak, že čo do rozsudku ponechal náhradu trov konania nemennú, avšak založil spoločnú a nerozdielnu povinnosť účastníkovi konania a jeho advokátovi nahradiť tieto trovy. Podľa názoru ústavného súdu toto založenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti rozhodnutím krajského súdu nezakladá príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, a preto je tu dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Článok 46 ods. 1 ústavy je ústavným princípom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany. Všeobecné sudy poskytujú ochranu vyplývajúcu z citovaného článku ústavy tak, že postupujú v konaní súc viazané procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, ktorých dodržiavanie je garanciou práva na súdnu ochranu (I. ÚS 230/04).

Sťažovateľ sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu odôvodnil tým, že neporušil žiadne ustanovenia zákona, a preto ho nemožno ani sankcionovať, navyše spôsobom, ktorým to urobil krajský súd. Tvrdí, že povinnosť nahradiť zavinené trovy konania nemožno uložiť súčasne aj účastníkovi konania, aj právnenému zástupcovi. Namietá, že uložením mu povinnosti nahradiť zavinené trovy konania a spôsob, ktorý určil vo svojom rozhodnutí krajský súd, je v rozpore so zákonom, a teda aj porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd z tohto hľadiska posúdil rozhodnutie krajského súdu, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia k namietaným skutočnostiam uviedol:

„(...) Krajský súd sa oboznámil so spisovným materiálom, najmä s odporom žalovaného proti platobnému rozkazu nachádzajúcim sa na č. l. 26 spisu, s procesným poučením na č. l. 36 a zistil, že okresný súd postupoval vecne správne, keď uložil odporcovi a jeho právnenému zástupcovi JUDr. M. S. povinnosť uhradiť navrhovateľovi zavinené trovy konania z dôvodu spôsobenia odročenia pojednávania konaného dňa 13. 12. 2005 odporcom a jeho právnym zástupcom. Odporca a jeho právny zástupca boli okresným súdom riadne vyzvaní na predloženie a konkretizovanie všetkých dôkazov na preukázanie svojich tvrdení v dostatočnom časovom predstihu pred prvým pojednávaním a zároveň boli poučení o následkoch nesplnenia uvedenej výzvy. Odporca v podanom odpore proti platobnému rozkazu uviedol, že pohľadávku navrhovateľa, ktorá je predmetom tohto sporu, v celom rozsahu zaplatil, pričom jediným dôkazom na preukázanie jeho tvrdenia bola výpoveď svedka P. Z tohto dôvodu je neopodstatnené tvrdenie právneho zástupcu odporcu JUDr. M. S., že odporca ani jeho právny zástupca nemohli vedieť, či súd pokladá výsluch svedka P. za dôležitý. Z vyjadrenia svedka P., ako aj z vyjadrenia odporcu ďalej vyplýva, že odporca sa so svedkom poznali už dlhšiu dobu, pričom spolu podnikali na základe živnosti,

nešlo však o spoločnú firmu, ale o vzájomné dodávateľsko – odberateľské vzťahy. Tvrdenie odporcu, že adresu svedka nevedel a ani nemal možnosť adresu zistiť neobstojí, nakoľko svedok je podnikateľom podnikajúcim na základe živnostenského oprávnenia a jeho adresa (miesto podnikania) je uvedená v živnostenskom registri, ktorý je verejne prístupný. Vzhľadom na vzájomné podnikateľské aktivity svedka a odporcu odporca vedel, resp. objektívne mal možnosť dozvedieť sa adresu svedka P., pričom odporca súdu neoznámil ani tú skutočnosť, že svedok je živnostníkom, na základe ktorej skutočnosti by súd mal možnosť adresu miesta podnikania svedka zistiť sám na základe výpisu zo živnostenského registra. Rovnako svedok potvrdil, že právny zástupca odporcu JUDr. M. S. zastupoval svedka v súdnom konaní. Právny zástupca preto objektívne mal vedieť aspoň poslednú známu adresu svedka, ktorý bol jeho bývalým klientom.

Pokiaľ ide o tvrdenie právneho zástupcu odporcu, že povinnosť uhradiť zavinené trovy konania nemožno uložiť súčasne účastníkovi aj jeho zástupcovi, z ustanovenia § 147 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že súd môže uložiť účastníkovi alebo jeho zástupcovi, aby uhradili zavinené trovy konania. Súd uloží povinnosť uhradiť zavinené trovy konania tomu, kto vznik takýchto trov spôsobil, teda účastníkovi alebo jeho zástupcovi, pričom zákon nevylučuje možnosť uložiť túto povinnosť obom súčasne, ak vznik trov konania zaviniť tak účastník, ako aj jeho zástupca. V danej veci mal okresný súd preukázané, že vznik trov konania z dôvodu spôsobenia odročenia pojednávania dňa 13. 12. 2005 zaviniť tak odporca, ako aj jeho zástupca, a preto rozhodol vecne správne, keď odporcovi a jeho zástupcovi uložil povinnosť uhradiť navrhovateľovi zavinené trovy konania vo výške 2 500,- Sk.

Krajský súd sa ďalej zaoberal odvolaním odporcu a jeho právneho zástupcu JUDr. M. S. proti doplňujúcemu uzneseniu okresného súdu a zistil, že okresný súd postupoval po procesnej stránke správne v nadväznosti na vyslovený názor krajského súdu, keď uznesenie okresného súdu zo dňa 13. 12. 2005 doplnil podľa § 166 a § 167 ods. 2 O. s. p. Krajský súd sa však nestotožnil s názorom okresného súdu, že odporca a jeho právny zástupca vznik trov konania zaviniť v rovnakom rozsahu. Z obsahu spisového materiálu nie je možné jednoznačne vyvodiť záver, že podiel viny na zavinených trovách konania je u odporcu a jeho zástupcu rovnaký. Miera zavinenia totiž do značnej miery závisí aj od vzájomného vzťahu medzi odporcom a jeho právnym zástupcom. Krajský súd preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a uložil odporcovi a jeho

zástupcovi JUDr. M. S. uhradiť navrhovateľovi zavinené trovy konania vo výške 2 500,- Sk spoločne a nerozdielne. (...)“

Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd spôsob uloženia povinnosti odporcovi a jeho právnomu zástupcovi (sťažovateľovi) podľa § 147 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) uhradiť zavinené trovy konania, ktorý zvolil, riadne odôvodnil, pričom sa zaoberal tak vznikom povinnosti advokáta participovať na vzniku zavinených trov konania, ako aj odôvodnením spôsobu uloženia tejto povinnosti.

Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a jeho úloha sa obmedzuje iba na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, pričom nesmie ísť o takú interpretáciu a aplikáciu právnych predpisov, ktorá by bola arbitrárna alebo zjavne neodôvodnená (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 228/05).

Ústavný súd nezistil, že by sťažovateľovi bolo zo strany všeobecného súdu upreté základné právo na súdnu a inú právnu ochranu, ako to vo svojej sťažnosti sťažovateľ uvádza. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru arbitrárnosti názoru alebo svojvôli krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podstata námietok s'ťažovateľa na porušenie jeho základného práva na verejné prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 ústavy spočívala v tom, že krajský súd nenariadením verejného ústneho pojednávania v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cob 31/2006 o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4 Cb 67/2005-65 z 13. decembra 2005 a proti doplňujúcemu uzneseniu okresného súdu č. k. 4 Cb 67/2005-83 z 28. júna 2006 porušil jeho základné právo na verejné prerokovanie vecí a zároveň mu týmto postupom odňal možnosť uplatnenia ostatných procesných práv, ako napríklad námietky zaujatosti.

Podľa § 214 ods. 2 písm. c) OSP pojednávanie netreba nariaďovať, ak odvolanie smeruje proti uzneseniu, a podľa § 214 ods. 2 písm. f) OSP ak sa odvolanie týka len trov konania.

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd postupoval podľa planého a účinného predpisu, a teda nemohol podľa čl. 2 ods. 2 ústavy porušovať s'ťažovateľom označené základné právo zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd s'ťažnosť s'ťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2007